

ביצה פרק ראשון ביצה

דשמעה קליה ביממא. וזלילה משמעין קולס למרחוק יותר מניוס ולא נקט זלילה משום דשמעישו ציוס: **כי לא ברק אימר מאתמול הואי.** ול"ת והא זילא דבר שיש לו מתירין (א) א"כ ספקא לחומרא וי"ל דשאני הכא משום דגם

כי ספנא מארעא שכיח דיולדת ציוס יוסר מזלילה: **ר'נמרך** דך שיעורו ש"ז זה לא בשיעורו של זה. פירש רש"י דאי לא כתב שאור הייתי אומר דיו לצל מן הדין להיות כדון ודוקא בככותבת ו"ל"ת מנלן דשיעור חמץ בככותבת אימא זילא כזילא או כשיעור אחר ופ"ה דהלכתא גמירי לה דהוי ככותבת ולא נהירא דל"כ קרא למה לי ע"כ נראה פירוש (ב) (אחר) הואיל וידענא דשיעורו של זה לא כשיעורו של זה נוקים ליה שיעורו כדאשכחנא צעלמא גבי יוס כפור (יומא דף עט. עס) דהוי בככותבת (ג):

דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ וכו' ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה. ואם תאמר למה ליה לריסמא דלעיל הא ידענא שפיר [דחמץ] נכזית מהכא וי"ל שלא טענה לומר הואיל ומללן הכתוב צמני לאוין ולא יראה לך (א) (שאור) ולא יראה לך (ב) (חמץ) ודאי אין שיעורן שזה דזה בככותבת וזה נכזית קמ"ל דהריכמות למה לכו דר' זירא וי"ל לא הייתי משים כרת אלם בחמץ דכתיב זיה כרת: צעפר

לענין ביעור בית שמאי סברי לא ילפינן ביעור מאכילה ובית הלל סברי ילפינן ביעור מאכילה אתמר נמי א"ר יוס' בר חנינא מחלוקת לענין ביעור אבל לענין אכילה דברי הכל זה וזה בכזית תניא נמי הכי ולא יראה לך (א) (שאור) ולא יראה לך (ב) (חמץ) זהו מחלוקת שבין בית שמאי וב"ה שאורים שאור בכזית וחמץ בככותבת וב"ה אומרים זה וזה בכזית: השוחט היה ועוף ביו"ט וכו': השוחט דיעבד רבא לא ימא סיפא וב"ה אומרים לא ישחוט מכלל דת"ק סבר ישחוט הא לא קשיא לא ישחוט ויכסה קאמר אימא סיפא ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה מכלל דרישא ריעבד הוא אמר רבה הכי קאמר השוחט שבא לימלך כיצד אומרים לו, בית שמאי אומרים, אומרים לו שחוט מקודם ואח"כ חפור וכסה. ובית הלל אומרים לא ישחוט כו. ואסקנא דכ"ע אית להו דר' זירא דאמר בשחיטת חולין, השוחט צריך שתן עפר למה לא ידענא שחט שיחפור בדרך ויכסה עליו ואח"כ יכסהו בעפר למעלה, ובהו פליגי, רבה סבר אי איכא עפר מוכן משחוט ולא למטה ישחוט ואם לאו לא יחפור ויתן עפר למטה כדי שישחוט עליו, חיישינן דלמא ממליך ולא שחט ואחי למיעבר. ורב יוסף אמר הא עריפא, דאי לא שרית ליה למחנא, זמנין דלית ליה עפר מוכן ואחי לאימנועי משמחת יו"ט. וקיימא לן כבית הלל דאמרי לא ישחוט אא"כ היה לו עפר מוכן ונדן רבה. ומודים שאם שחט שיחפור בדרך ויכסה. פירוש דקר כמין יחד וכמין גנר. ואוקמה רב יהודה והוא שיש לו דקר נעון מאתמול. [פירוש] הואיל ונעין דקר מבועד יום, היה ליה מוכן. ואקשינן והא עבד כתישה, כלומר כשסומך על הדקר מכתש את העפר, כדכתב את תכתוש את האויל במכתש. ואמר רב בעפר תירוח, כלומר עפר מת שאינו מכתש. והא עבד גומא, כלומר משיתלוש הדקר נעשית גומא. ופריקין מתני' כר' אבא דאמר בחגיגה פרק ראשון החופר גומא ואין צריך אלא לעפרה פטור עליה.

דשמעה קליה ביממא עבד רב מרי עובדא "עד שתין בתי ואי איכא נהרא לא עברא ואי איכא מברא עברא ואי איכא מיצרא לא עברא הוה עובדא ועברא אמיצרא במאי אוקימתא ברספנא מארעא מאי איריא ברק כי לא ברק נמי כי ילא ברק אימא מאתמול הואי אי הכי כי ברק נמי אימא יצתה רובה וחזרה היא וכדר' יוחנן דרבי יוחנן לא שכיח ואמר רבי יוסי בן שאול אמר רב יהאי תומא שחיקא סכנתא לגלוייא: בית שמאי אומרים שאור בכזית: (א) מאי מעמייהו דב"ש א"כ לכתוב רחמנא חמץ ולא בעי שאור ואנא אמינא ומה חמץ שאין חמוצו קשה בכזית שאור שחמוצו קשה לא כל שכן שאור דכתב רחמנא למה לי לומר לך שיעורו של זה לא כשיעורו של זה ובית הלל צריכי דאי כתב רחמנא שאור הוה אמינא משום דחמוצו קשה אבל חמץ דאין חמוצו קשה אימא לא צריכא ואי כתב רחמנא חמץ משום דראוי לאכילה אבל שאור שאין ראוי לאכילה אימא לא צריכא ובית שמאי לית להו דרבי זירא דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי

אבילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי דאמר רבי זירא פתח הכתוב בשאור וסיים בחמץ לומר לך זהו שאור זהו חמץ לענין אכילה כולי עלמא לא פליגי כי פליגי

דשמעה קליה ביממא. שהקול אינו נשמע ציוס כזלילה: **עודא.** דדק מעי"ט ולא מלא והשכים ומלא ולא היה תרנגול וכו' עד ששים בתים וסמך רב מרי על התרנגול והתיר את הביצה: **מברא.** גשר: **מירלא.** חזל קשור צראשי שתי יתדות אחת תקועה בשפת

הנהר מזה ואחת תקועה בשפת הנהר מזה ועץ קצר מוטל לרוכב הנהר ועוצרין בו דדוקק על ידי שאוחזין בחבל ועוצרין: **צמאי אוקימסא.** לרדכי יוסי צ"ר שאול: **אימא מאתמול הואי.** דכיון דרובא ביממא ילדן אי לא דק תלינן ציממא: **דרבי יוחנן לא שחיקא.** הלכך גדליכא וכו' כיון דקיס לן דלינה יולדת זלילה תלינן כרבי יוחנן אבל דקספנא מארעא לילד זלילה שכיח טפי מילתה רובה: **תומא שחיקא.** שומין שחוקין: לגלויא. הנחש שותה ממנו אם מנאחו מנולה ומטיל בו ארס: **אס קן.** דחד שיעורא לתרמייהו: **שיעורו של זה נו'.** להכי לא יליף שאור מחמץ משום דחמץ בככותבת ° דלא תימנא דיו לצל מן הדין להיות כדון ושאר נמי בככותבת להכי כתיבה צדיחא לשיעורי דשיעורא זוטא ושיעורא רבא. ולהכי נקט כותבת דכתיב הוי יתבי דעתא כדמפרש טעמא ציממא (דף עט.) אי נמי שיעורין הלכה למשה מסיני: (ג) לוס לכו דרבי זירא. צממיה והא קרא צדיחא כתיב: **פתח הכתוב בשאור.** שאור לא ימלא צממיס (שמות יב): **וסיים בחמץ.** כי כל אוכל [מתחלאת] והוה ליה למכתב כי כל אוכל שאור כו' דהא אמירא עוגשו עם אזהרתו: **וזו שאור וכו'.** מה כן זה: **לענין אינהו כולי עלמא לא פליגי.** דלפילו צ"ש מודו דחמץ חייב צמית כשאור צאכילתו וכד' זירא אבל לביעור לז"ש לא השו מדליצטריך קרא למכתבינהו לתרמייהו לא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאור לא ילפינן למימר כי היכי דצאכילה השוה הכתוב אכילת חמץ לביעור שאור אף לביעור השוה לו דמדליצטריך למכתבינהו יש חלוק בשיעורין: **סינא נמי הכי.** דביעור הוא דפליגי ולא צאכילה: **השוחט דיעבד.** דאי שחט משמע אלל לכתחילה לא שרו ליה צית שמאי' לשחוט אא"כ יש לו עפר מוכן תיחוח: **מכלל דס"ק סבר ישחוט.** צמתינהו והא השוחט קאמר: **הא לא קשיא.** לא ישחוט דצ"ה אכסוי לחודיה קא מהדרי והכי קאמר לא יגמור מעשה השחיטה דהיינו הכסוי: **לא ישחוט ויכסה.** אע"פ ששחט לא יגמור: **השוחט שצא ליםלך.** אע"פ דהשוחט דעלמא דיעבד על כרחק הכא לכתחילה השוחט שצא לשחוט (צהמה) וצא ליםלך לנו מה

יעשה אם ישחוט אם לאו הואיל ואין לו עפר תיחוח צ"ש אומרים כו': **רב יוסף אמר כו'.** ולקמיה מפרש צמאי קמפלגי רבה ורב יוסף אליבא דצ"ש: **צעפר.** משמע שהוא נצלל וטמון צעפר קודם הכסוי: **וכסהו עפר.** הוי משמע דלא קפיד אלל אכסוי: **איס לן דר' זירא.** וצעינן עפר למטה והכי קאמר רבה אם יכולין לומר לו שחוט מיד שיש לו כבר עפר למטה שריין ליה אלל אם אנו צריקין לומר לו חפור תחלה לא נתייר לו: **דנמא.** לאחר חפיצה ממליך ולא שחט נמלא שחופר צחנס: **הא דעיפא.** דלא תגזור הכי: **והא קא עמיד כתישה.** לרב יהודה פריך דאמר והוא שיש לו דקר נעון אלמא דטעמא דמתניתין לאו משום דלתי עשה דוכסהו צעפר דתי את לא תעשה כל מלאכה אלל משום דכבר חפור ועומד הוא והא קא עמיד כתישה רגזים מדוכסים הם ואין ראוי לכסוי אלל אם כן כותשין וכותש תולדה דטוחן הוא ומלאכה היא: והא

(א) [יומא עט.]: (ב) [צ"ל ממך]. (ג) [צ"ל שאור]. (ד) [חולין ללא]. (ה) [פג: ע"ש]. (ו) [ש"ל מ"י]. (ז) [אופה ה:]. (ח) [שבת עד.]. (ט) [צ"ל רלשון]. (י) [ועי' מוס' יומא עט: ד"ה לומר]. (יא) [צ"ל ממך]. (יב) [צ"ל שאור].

תורה אור השלם

- מצות האכל את שבעת הקמים ולא יקראה קר חמץ ולא יקראה קר שאר בגל גבולך;
- ואיש איש מבני ישראל ומן הגר הגר בתוכם אשר יצוד ציד ודחה או עוף אשר יאכל וישפר את דמו ובקשו בעפר;

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כי לא וכו' ממיין הוא אס קן:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה שיעורו של זה ב"ה דלא תיבא יוד. ונעין זה כ' רש"י צמ"מ דף לב ע"א ד"ה לומר לך:

מוסף רש"י

שיעורו של זה לא כשיעורו של זה. על כרחק דחמץ נפיש מסימ ולפיכך כתב שאור. דאי לא כתיב וגמר חמץ הוי חממה דיו לצל מן הדין להיות כדון ולא מתייבד עליה אלל דשיעורא רבה. להכי כתיב רפתנא לצמיתא אסימ. דלילו בשחות מסימ לכת למימה, דלא תהא רליה תמורה מחילה. דסתם אכילה כמתי. על כרחק התמוד צמית והקל ציומר מסימ (יומא עט.). ובית הלל צריכי. דחד ממתניהו לא יליף (פסחים ה). אבל שאור שאין ראוי לאכילה. דלא אמי למחילה. (שם ב.). צריך שיתן עפר למטה. עפר מיחוט ולא על קרקע קשה (חולין פג.) דלמא הקרקע קשה לא מקרי עפר (שם עא.) עפר לא נאמר אלא בעפר. עפר משמע דלא בני עפר אלל בכסוי, בעפר משמע כולי עטוף בעפר מיחוט (שם פג.) משמע כולי עטופן בעפר (שם לא.).

מוסף תוספות

א. דכתיב [ויקרא כג, טז] והנפש אשר לא תעונה דבעינן כותבת הגסה דבהכי מייחבא דעת"י דאיניש. מ"פ.